

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Горбунова Олена Василівна, 1991 року народження, громадянка України** освіта вища: у **2013 році** закінчила **Донецький юридичний інститут МВС України** за спеціальністю «Правознавство».

3 серпня 2021 року по теперішній час аспірантка заочної форми навчання аспірантури (ад'юнктури) і докторантури Національної академії внутрішніх справ, виконала акредитовану освітньо-наукову програму **Національної академії внутрішніх справ**.

Разова спеціалізована вчена рада утворена наказом **Національної академії внутрішніх справ** від «**28**» травня **2025 року № 754**, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради - **Андрія Вознюка**, доктора юридичних наук, професора, завідувача наукової лабораторії з проблем протидії злочинності ННПД Національної академії внутрішніх справ;

Рецензентів - **Ангели Калінюк**, доктора філософії зі спеціальності «081» Право, доцента, завідувача кафедри цивільно-правових дисциплін ННПП Національної академії внутрішніх справ;

Василя Гопанчука, кандидата юридичних наук, професора, професора кафедри цивільно-правових дисциплін ННПП Національної академії внутрішніх справ.

Офіційних опонентів - **Андрія Собакаря**, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри адміністративного права і процесу Дніпровського державного університету внутрішніх справ;

Альони Дутко, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри цивільно-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ.

на засіданні «**17**» липня **2025 року** прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Право» **Горбуновій Олені Василівні** на підставі публічного захисту дисертації «**Визначення походження дитини за законодавством України, країн Європейського Союзу та США**» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в **Національній академії внутрішніх справ, МВС України, м. Київ.**

Науковий керівник – **Валентина Мироненко**, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін ННПП Національної академії внутрішніх справ.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація є першим в Україні комплексним дослідженням, в якому визначення походження дитини розкрито шляхом аналізу сімейного законодавства України, країн Європейського Союзу та США та практики його застосування.

У результаті проведеного дослідження сформульовано та обґрунтовано, а також додатково аргументовано низку наукових положень і висновків, які виносяться на захист, зокрема:

вперше сформульовано авторські дефініції:

1) *«презумпція спільного материнства, батьківства»*, це - правовий стан подружжя, який передбачає безумовне визначення походження дитини та виникнення батьківських прав та обов'язків у разі народження у них дитини за час шлюбу (або інші періоди, визначенні нормами СК України) з обов'язковою реєстрацією народження дитини у порядку та строки, встановленні законом;

2) *«презумпція шлюбного материнства»*, це - правовий стан жінки, яка народила дитину у зареєстрованому шлюбі. Єдиною та ключовою ознакою при визначенні походження дитини є – біологічна ознака - наявність між нею і народженою дитиною кровного споріднення;

3) *«презумпція шлюбного батьківства»* - це правовий стан чоловіка, який перебуває в шлюбі з матір'ю народженої нею дитини, що передбачає внесення актового запису про нього як батька дитини в Державний реєстр актів цивільного стану в силу наявності окремих, але взаємопов'язаних між собою юридичних фактів: стану – перебування в шлюбі з жінкою; події – народження нею дитини;

вперше обґрунтовано, що заява про визнання свого батьківства військовослужбовцем, який перебуває в Збройних Силах України чи інших військових формуваннях, що дислокуються в зоні бойових дій, може бути посвідчена командиром військової частини, з'єднання тощо. Дія такого повноваження командира поширюється лише на час воєнного стану;

вперше доведено, що визначення походження дитини від чоловіка, який перебуває у полоні або на тимчасово окупованих територіях України, і який в силу цього обмежений в праві добровільного визнання свого батьківства, може бути здійснено шляхом розгляду справи в судовому порядку, проте – за відсутності відповідача. Запис про батьківство цього чоловіка може бути здійснено на підставі свідчень матері дитини, інших родичів, які вкажуть на нього, як батька дитини. Такий запис не позбавляє особу оспорити своє батьківство в порядку та спосіб, встановлений законом;

вперше доведено, що порушення порядку та умов визначення походження дитини при застосуванні допоміжних репродуктивних технологій, може призвести до притягнення винних осіб не лише до договірної (цивільно-правової відповідальності), а й до адміністративно-правової: за відмову передати дитину або створення перешкод для повернення дитини біологічним (потенційним)

батькам: за відмову батьків забрати народжену дитину; за розголошення особистих даних донорів, недотримання лікарської таємниці тощо);

За своїм змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом міністерства освіти та науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 11 наукових публікацій за темою дисертації, серед яких чотири статті – у наукових фахових виданнях України, визначених МОН України як фахові з юридичних наук, одна стаття – в зарубіжному науковому періодичному виданні, шість тез доповідей, які оприлюднено на науково-практичних і науково-теоретичних конференціях. У наукових публікаціях у повній мірі обґрунтовуються отримані наукові результати відповідно до поставленої мети:

1. Горбунова О. Презумпція шлюбного материнства, батьківства за сімейним законодавством України та деяких країн Європейського Союзу. *Актуальні проблеми держави і права*. 2023. № 97. С. 46–52. DOI <https://doi.org/10.32782/apdp.v97.2023.6>

2. Горбунова О. Актуальні питання добровільного встановлення батьківства за сімейним законодавством України. *Журнал східноєвропейського права*. 2023. № 106. С. 74–80.

3. Горбунова О.В. Визначення походження дитини, народженої за допомогою методу сурогатного материнства в Україні, країнах Європейського Союзу та США: деякі проблемні аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 2. С. 631-633.

4. Горбунова О. В. Особливості встановлення факту батьківства (материнства) за сімейним законодавством України: сучасний аспект. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. № 3 (44). С. 55-65.

У дискусії взяли участь члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор **Собакарь Андрій Олексійович**, Дніпровський державний університет внутрішніх справ, завідувач кафедри адміністративного права і процесу, виступив із побажанням: свої пропозиції застосувати в правозастосовній практиці та правотворчості у вигляді актів впровадження.

Офіційний опонент – кандидат юридичних наук, доцент **Дутко Альона Олександрівна**, Львівський державний університет внутрішніх справ, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності, виступила без зауважень.

Рецензент – доктор філософії зі спеціальності «081» Право, доцент **Калінюк Анжела Леонідівна**, Національна академія внутрішніх справ, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін ННПП, виступила із зауваженням: разом з тим, на моє особисте переконання, питання щодо доцільності закріплення в галузевому законодавстві норми про заборону надання інформації про неанонімних донорів – одиноких чоловіків та одиноких жінок, гамети яких використані при застосуванні допоміжних репродуктивних технологій з метою уникнення можливих ризиків та конфлікту інтересів залишається дискусійним, оскільки згідно із ст.ст.7, 8 Конвенції ООН про права дитини знати своїх батьків. В розумінні Конвенції заборона на розголошення неанонімності донора потенційно порушує це право, що викликає конфлікт між правом донора на приватність і правом дитини на ідентичність.

Рецензент – кандидат юридичних наук, професор **Гопанчук Василь Степанович**, Національна академія внутрішніх справ, професор кафедри цивільно-правових дисциплін ННПП, виступив без зауважень.

Голова ради – доктор юридичних наук, професор **Вознюк Андрій Андрійович**, завідувач наукової лабораторії з проблем протидії злочинності ННПД Національної академії внутрішніх справ виступив, відзначивши, що у майбутньому монографічному дослідженні потрібно більше уваги приділити саме відповідальності в різних галузях, не тільки в цивільно-правовій.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Горбуновій Олені Василівні** ступінь доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю **081 «Право»**

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова
разової спеціалізованої вченої ради

Ву

Андрій ВОЗНЮК

Підпис засвідчує
організацію
ВІДАЛЕННЯ РОБОТИ З
ПОСТІЙНИМ СКЛАДОМ ВІДАІЛУ
КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІП
ДОВІДОК
А.В.Тамар